

Ministerie van Buitenlandse Zaken

Aan de Voorzitter van de
Tweede Kamer der Staten-Generaal
Prinses Irenestraat 6
Den Haag

Rijnstraat 8
2515 XP Den Haag
Postbus 20061
Nederland
www.rijksoverheid.nl

Onze Referentie

BZDOC-1763916391-37

Uw Referentie

2023Z13784

Bijlage(n)

Datum 22 augustus 2023

Betreft Beantwoording vragen van het lid Sylvana Simons (BIJ1) aan de minister van Buitenlandse Zaken over "de recentelijke aanval van het Israëlische bezettingsleger op een vluchtelingenkamp in Jenin"

Geachte voorzitter,

Hierbij bied ik de antwoorden aan op de schriftelijke vragen gesteld door het lid Simons over recente gebeurtenissen in Jenin. Deze vragen werden ingezonden op 17 juli 2023 met kenmerk 2023Z13784 .

De minister van Buitenlandse Zaken,

W.B. Hoekstra

Antwoorden van de minister van Buitenlandse Zaken op vragen van het lid Simons (BIJ1) over recente gebeurtenissen in Jenin

Vraag 1

Wat is uw reactie op de recente aanval van het Israëliësche bezettingsleger op een vluchtelingenkamp in Jenin, waarbij dertien Palestijnen, waaronder kinderen, zijn doodgeschoten?[1]

Onze Referentie

BZDOC-1763916391-37

Antwoord

Het kabinet heeft kennisgenomen van de zorgelijke situatie in Jenin. De gebeurtenissen zetten een fragiele en gespannen situatie verder onder druk. Dit jaar heeft het kabinet herhaaldelijk bezorgdheid geuit over het geweld en het hoge aantal slachtoffers. Ook heeft het kabinet naar aanleiding van de gebeurtenissen in Jenin opgeroepen tot de-escalatie en tot het respecteren van internationaal recht. Daarnaast onderschrijft het kabinet de oproep vanuit de EU en VN om het geweld te stoppen, en dat burgers, met name kinderen, onder alle omstandigheden moeten worden beschermd. Het kabinet blijft de ontwikkelingen nauwgezet volgen.

Vraag 2

Klopt het dat de inwoners van het vluchtelingenkamp in Jenin voornamelijk oorspronkelijk afkomstig zijn uit Haifa, maar daar zijn verdreven door Israël tijdens de Nakba in 1947-1948? Erkent u dat deze vluchtelingen het recht hebben om terug te keren naar de steden waar ze vandaan kwamen? Zo nee, waarom niet?

Antwoord

De bewoners van het vluchtelingenkamp in Jenin komen oorspronkelijk uit de regio Haifa en Karmel. Veel inwoners van Haifa zijn de stad in 1948 ontvlucht. Vluchtelingen hebben in zijn algemeenheid geen recht op terugkeer, maar voor de Palestijnse vluchtelingen is een recht op terugkeer wel vastgelegd in resoluties van de Algemene Vergadering van de VN.¹ Zoals het kabinet eerder heeft aangegeven (TK 2018-2019, Aanhangsel van de Handelingen, nr. 48) zijn binnen het vredesproces onderhandelingen nodig over het vluchtelingenvraagstuk.

Vraag 3

Hoeveel Palestijnse vluchtelingen hebben opnieuw moeten vluchten, ditmaal uit het vluchtelingenkamp van Jenin?

Antwoord

Tijdens de militaire operatie hebben ongeveer 3500 inwoners het kamp tijdelijk verlaten. Inmiddels zijn zij teruggekeerd.

Vraag 4

Gaat u de Organisatie van de Verenigde Naties voor hulpverlening aan Palestijnse vluchtelingen in het Nabije Oosten (UNRWA) en andere hulporganisaties in het vluchtelingenkamp, zoals het Freedom Theatre, waarvan veel faciliteiten zijn verwoest, ondersteunen met de wederopbouw?

¹ UN Doc. A/RES/194 (III), 11 december 1948, par. 11.

Antwoord

Het kabinet heeft in 2023 EUR 19 miljoen bijgedragen aan UNRWA, in het kader van een meerjarige ongeoormerkte financiering.² UNRWA speelt een belangrijke rol in noodhulpvoorziening in de Palestijnse Gebieden en kan de Nederlandse bijdrage flexibel inzetten waar de noden het hoogst zijn, ook in Jenin.

Onze Referentie

BZDOC-1763916391-37

Vraag 5

Onderschrijft u het recht op verzet tegen buitenlandse bezetting, overheersing en kolonialisme, zoals dat ook is vastgelegd in internationale verdragen [bijvoorbeeld in het 'Additional Protocol I' van de 'Geneva Conventions']?

Antwoord

Het kabinet erkent het recht op zelfbeschikking van volken. Een volk heeft onder omstandigheden het recht zich te verzetten tegen hen die de effectuering van dat recht belemmeren. Artikel 1, vierde lid van het Aanvullend Protocol I bij de vier Verdragen van Genève, breidt de toepasselijkheid van de regels van die verdragen uit. Aanvullend Protocol I is dus niet alleen van toepassing tijdens gewapende conflicten tussen staten, maar ook tijdens "gewapende conflicten waarin volkeren strijden tegen koloniale overheersing en vreemde bezetting en tegen racistische regimes, in de uitoefening van hun recht op zelfbeschikking zoals neergelegd in het Handvest van de Verenigde Naties en in de Verklaring betreffende de beginselen van het volkenrecht inzake vriendschappelijke betrekkingen en samenwerking tussen de Staten overeenkomstig het Handvest van de Verenigde Naties". Dat betekent dat dit artikel alleen zegt wat het geldende rechtsregime is tijdens een feitelijk bestaand gewapend conflict, niet of het gebruik van geweld in dat conflict is gelegitimeerd.

Vraag 6

Erkent u dat deze rechten ook specifiek de Palestijnen toekomen?

Antwoord

Zoals aangegeven in het antwoord op vraag 5 erkent het kabinet het recht op zelfbeschikking van volken, ook dat van het Palestijnse volk.

Vraag 7

Erkent u dat er sprake is van een situatie van actieve (Israëlische) kolonisatie van Palestijns gebied? Hoe ziet u dit in het licht van de Nederlandse koloniale geschiedenis en de morele en internationaalrechtelijke plicht hier een einde aan te brengen?

Antwoord

Het kabinet beschouwt de situatie als een bezetting. Het kabinet heeft zich altijd uitgesproken tegen de Israëlische nederzettingenpolitiek omdat dit een schending is van het bezettingsrecht en een twee-statenoplossing verder uit beeld brengt.

Vraag 8

Klopt het dat tijdens de aanval op het vluchtelingenkamp materieel van de Israëlische wapenfabrikant Elbit is ingezet, waar Nederland ook diverse contracten en samenwerkingsprojecten mee heeft gehad?

²<https://www.nlontwikkelingssamenwerking.nl/en/#/organisations/186?organisations=186&ab=summary>

Antwoord

Het kabinet heeft geen zicht op het materieel dat door Israël wordt ingezet bij militaire operaties. Zoals al eerder in antwoord op Kamervragen over de samenwerking met het bedrijf Elbit is gemeld, komt deze samenwerking tot stand binnen de democratisch gelegitimeerde aanbestedingskaders (Kamerstuk 2021Z07249).

Onze Referentie

BZDOC-1763916391-37

Vraag 9

Kunt u uitsluiten dat Nederland samenwerkt met Israëlische legeronderdelen die actief zijn in bezet gebied om de bezetting en onderdrukking in stand te houden?

Antwoord

Elke vorm van militaire samenwerking tussen Israël en Nederland wordt zorgvuldig en afzonderlijk afgewogen. De samenwerking die er is, is gericht op kennisuitwisseling waarbij ook gebruik gemaakt kan worden van elkaars faciliteiten. De samenwerking omvat geen gezamenlijke Nederlands-Israëlische trainingen in gevechtshandelingen, en vindt altijd plaats binnen de internationaal erkende Israëlische grenzen van voor 1967.

Vraag 10

Kunt u de waarde van herhaaldelijke Nederlandse en/of Europese statements van 'bezorgdheid' uitleggen, nu uit uw daden keer op keer blijkt dat straffeloosheid voor Israël voor Nederland prevaleert boven het afdwingen van naleving van internationaal recht?

Antwoord

Het klopt niet dat Nederland straffeloosheid voor Israël laat prevaleren boven het afdwingen van naleving van internationaal recht. Het kabinet blijft zich uitspreken tegen schendingen van internationaal recht en het oplopende geweld in Israël en de Palestijnse Gebieden. Het Nederlandse beleid ten aanzien van het Midden-Oosten Vredesproces is gestoeld op sterke bilaterale relaties met zowel Israël als de Palestijnse Autoriteit, die ook consequent worden gebruikt om deze zorgen over te brengen.

Vraag 11

Vindt u dat er meer actie ondernomen moet worden vanuit multilaterale organisaties tegen schendingen van het internationaal recht? Kunt u uw reactie toelichten?

Antwoord

Naleving van internationaal recht is primair een aangelegenheid van staten zelf, maar als zij die verantwoordelijkheid niet kunnen of willen dragen, is het aan de internationale gemeenschap om de internationale rechtsorde te waarborgen. Het kabinet probeert optimaal gebruik te maken van VN- en andere fora om bij te dragen aan de internationale rechtsorde en de ontwikkeling en naleving van internationale regels te bevorderen. Voor een effectieve toepassing van het internationaal recht is een breed draagvlak nodig, waarvoor het kabinet zich doorlopend sterk maakt.

Vraag 12

Bent u het eens met de stelling van hoogleraar internationaal publiekrecht André Nollkaemper[2], dat, doordat landen als Nederland geen gevolgen verbinden aan

de stelselmatige uitbreiding van nederzettingen, het internationaal recht betekenisloos is voor de mensen in Jenin? Zo nee, waarom niet?

Antwoord

Het kabinet heeft zich altijd uitgesproken tegen de Israëliische nederzettingenpolitiek omdat dit een schending is van het bezettingsrecht en een twee-statenoplossing verder uit beeld brengt. Het kabinet is het daarom niet eens met de mening van professor Nollkaemper dat Nederland geen gevolgen verbindt aan de stelselmatige uitbreiding van nederzettingen en dat het internationaal recht niets betekent voor de inwoners van Jenin. Het kabinet erkent nederzettingen niet en, zoals het internationaal recht vereist, verbindt hier ook gevolgen aan, bijvoorbeeld door een ontmoedigingsbeleid te voeren en geen steun te geven aan de instandhouding van die nederzettingen. Daarnaast komen producten geproduceerd in de Israëliische nederzettingen bij invoer in de EU niet in aanmerking voor tariefpreferentie (zoals onder meer gemeld in antwoord op Kamervragen 20220928).

Onze Referentie

BZDOC-1763916391-37

Vraag 13

Bent u het ook eens met zijn stelling dat "De escalatie van geweld en de uitbreiding van nederzettingen kunnen worden gezien als doelbewuste pogingen om 'facts on the ground' te creëren die niet meer kunnen worden teruggedraaid."? Zo nee, waarom niet?

Antwoord

Daar ben ik het mee eens. Het kabinet spreekt Israël daar ook regelmatig op aan.

Vraag 14

Kunt u een rode lijn aangeven, waarna Nederland wel diplomatiek zal escaleren in de relatie met Israël, zoals gebruikelijk is in de diplomatie? Is de nu gaande annexatie bijvoorbeeld een rode lijn, waarna Nederland over zal gaan op sancties tegen Israël? Kunt u uw antwoord toelichten?

Antwoord

Voor het kabinet blijft de twee-statenoplossing onverminderd de inzet, ook in de bilaterale relatie met Israël. Het is in het belang van alle betrokkenen om te komen tot een duurzame en vreedzame oplossing. Het kabinet blijft zich inzetten om de partijen nader tot elkaar te brengen, en roept daarbij op tot de-escalatie. Het kabinet is geen voorstander van sancties omdat dit een negatief effect kan hebben op het Midden-Oosten vredesproces en hiermee niet het gewenste effect zou sorteren.

Vraag 15

Kunt u de vragen afzonderlijk en inhoudelijk beantwoorden, zonder terug te vallen op de gebruikelijke platitudes en betekenisloze frases die beantwoordingen van vragen over dit onderwerp meestal kenmerken?

Antwoord

Ja.